

Vincent van GoghHuis • Zundert

Activiteitenplan 2025-2028

Inleiding

'Er is iets grooters in de toekomst'
[Vincent van Gogh]

Geboren in het kleine Brabantse dorp Zundert groeide predikantszoon Vincent van Gogh uit tot een van de meest aansprekende en betekenisvolle kunstenaars ter wereld. Hij droomde ervan met schoonheid troost te brengen. Sinds zijn dood biedt hij inspiratie aan miljoenen mensen. Op de plek waar het allemaal begon, waar hij zijn inspiratie uit putte, is het Vincent van GoghHuis gevestigd. Op deze erfgoedlocatie wordt hommage gebracht aan de wereldberoemde kunstenaar. Bovendien wordt hier zijn droom verwezenlijkt: een plek voor de kunst van de toekomst.

Missie, visie, hoofddoelstelling

- een passende hommage aan de wereldberoemde kunstenaar door het realiseren van een levend kunstcentrum op zijn geboortegrond.

De stichting Van Gogh & Zundert heeft ten doel:

- het nemen van initiatieven en het organiseren van activiteiten met de bedoeling permanente aandacht te geven aan het feit dat Zundert de geboorteplaats is van Vincent van Gogh;
- het beschermen van de getuigenissen aan Vincent van Gogh;
- het verzamelen, conserveren, registreren en ontsluiten van collectie, gerelateerd aan Vincent van Gogh;
- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek naar Van Goghs Brabantse biografie en zijn invloed op de moderne kunst;

De stichting Van Gogh & Zundert tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door

- het instandhouden en exploiteren van het Vincent van GoghHuis (Markt 26-27, Zundert), waar door middel van expositie, documentatiecentrum en dergelijke, permanente aandacht wordt gegeven aan Vincent van Gogh en Zundert als zijn geboorteplaats;
- het instandhouden en exploiteren van de Van GoghGalerie in de kosterswoning uit de tijd van Van Gogh, waar een 'artist-in-residence' programma wordt uitgevoerd voor hedendaagse kunstenaars die zich laten inspireren door Van Gogh en zijn geboorteplek
- het publiceren van wetenschappelijk onderzoek naar Van Goghs Brabantse biografie en zijn invloed op de moderne kunst;
- het organiseren van, of samenwerken bij, allerlei initiatieven die bijdragen aan het vestigen van aandacht op Zundert als geboorteplaats van Vincent van Gogh

Exposities en museale taken

De activiteiten van het Vincent van GoghHuis sluiten aan bij die van overige Van Goghinstellingen nationaal en internationaal, waaronder het Van Gogh Museum Amsterdam. Daar waar het Van Gogh Museum zich richt op de kunstwerken van Van Gogh en op exposities van tijdgenoten, richt het Van GoghHuis zich op het leven van Van Gogh, specifiek zijn Brabantse biografie, en op exposities van navolgers. In die zin zijn activiteiten en programmering aanvullend en van toegevoegde waarde.

Vaste presentatie: De wortels van een meester

Een impressie: De bezoeker stapt binnen bij de familie Van Gogh, in het Zundert van rond 1865. De meubels in de eerste ruimte zijn afgedekt met witte doeken. Het is alsof de kamer 150 jaar lang onbewoond en onaangeroerd is geweest, geconserveerd voor het nageslacht. De geest van Vincent leidt de bezoeker rond. De ruimte komt tot leven. Het familiealbum verhaalt over de jonge Vincent en zijn familieleden, de prenten aan de muur over de kunsthandel van

zijn ooms, de bijbel op een lezenaar over zijn vader, de dominee, en de invloed van het geloof. Op de tafel wordt het Zundert van toen in beeld gebracht en op de wanden de prachtige natuur, de heide, waarnaar Vincent altijd is blijven verlangen. Deze korte audiovisuele presentaties schetsen een beeld van de sfeer en omgeving waarin Vincent opgroeide: zijn inspiratie. Een tweede ruimte toont Vincent als inspirator, als prediker van een kunst voor de toekomst. Aan de hand van citaten uit brieven en een impressie van zijn werk en de invloed daarvan op anderen, wordt de bezoeker getuige van de visie van Van Gogh en de invloed daarvan op de ontwikkeling van de beeldende kunst na hem: Van predikantszoon tot prediker van moderne kunst. De ruimte is vormgegeven als een hedendaagse galerie. Hier worden werken tentoongesteld van kunstenaars die schatplichtig zijn aan Vincent van Gogh.

Wisseltentoonstellingen

Naast de vaste expositie is er een wisselend programma dat aandacht besteed aan moderne kunstenaars die zijn beïnvloed door leven en werk van Vincent van Gogh. Daarmee wordt de betekenis en de actualiteitswaarde van Van Gogh geaccentueerd en tevens een platform geschapen voor hedendaagse kunst.

Het Vincent van GoghHuis organiseert spraakmakende tentoonstellingen van kunstenaars met internationale faam. De afgelopen jaren zijn tentoonstellingen gehouden van o.a. Ossip Zadkine, Roger Raveel, Reinoud van Vught, Anna en Eugene Boch, Arnulf Rainer, Karel Appel, Richard & Henriette Roland Holst, Erik Andriessse, Marc Mulders, Robert Zandvliet, Loek Grootjans, Emo Verkerk, Fred Bervoets, Luc Tuymans, Marlene Dumas, Koen Vermeule, Vik Muniz, Ronald Zuurmond, Jacco Olivier, Marenne Welten & Suze Robertson, Ruud van Empel, Saskia Olde Wolbers, Johan Tahon en Rainer Fetting. Hierbij is intensief samengewerkt met museale collecties in binnen- en buitenland inzake bruiklenen en wetenschappelijk onderzoek. Bij de exposities zijn in samenwerking met uitgevers catalogi gepubliceerd.

Programma 2025-2028

Voor 2025 t/m 2025 zijn tentoonstellingen in voorbereiding van internationaal gerenommeerde kunstenaars die zich voelen aangetrokken door Van Gogh en zijn geboortegrond, onder anderen Anselm Kiefer. Daarnaast wordt voortgezet met een reeks thematische tentoonstellingen, die in 2024 zijn ingezet met 'Vincent's Boomwortels' en 'Zonnebloemen voor Van Gogh'. Voor 2025 staan exposities gepland over Van Gogh & Japan en De Aardappeleters. In 2026 Van Gogh in Antwerpen en Van Gogh & De Vogels.

Het succesvolle AiR programma wordt verdergaand geïntegreerd in het hoofdprogramma van tentoonstellingen, zowel in het Van GoghHuis als daarbuiten (Landkunst en reizende exposities). Kunstenaars worden uitgenodigd voorafgaand aan hun exposities te verblijven en werken in een van de gastateliers in Van Goghs geboortedorp. Zij vervaardigen werk dat speciaal is geïnspireerd op de plek.

Van Gogh artist-in-residence

In 2011 is in de oude kosterswoning een 'artist-in-residence' (AiR) programma gestart. Hedendaagse kunstenaars uit binnen- en buitenland, een mix van jong talent en gevestigde namen, verblijven en werken een tijdlang op de geboorteplek van Van Gogh om zich daardoor te laten inspireren. Met dit project ondersteunt het Van GoghHuis een nieuwe generatie kunstenaars en tegelijkertijd blijft 'de geest van Van Gogh' hierdoor levend en actueel. De Van Gogh AiR is opgenomen in het provinciale Kunstenplan 2025-2028.

Aanvullende activiteiten behelzen mentoring van jonge talenten, uitwisselingen (o.a. met AIR Antwerpen), promotie en presentaties met als doel jonge talenten extra stimulansen te bieden. In samenwerking met St Joost | Academie for Arts & Design is een speciale Van Gogh Prijs voor studenten ingesteld. Daarnaast worden voor alumni mentorprojecten georganiseerd in samenwerking met Stedelijk Museum Breda.

Met het AiR- en expositieprogramma van hoogwaardige beeldende kunst vult het Van GoghHuis een leemte in de regio West-Brabant, hetgeen merkbaar is aan een reguliere stroom (herhaling)bezoeken uit de wijde regio, van Breda tot en met Bergen-op-Zoom. Ook de kunstenaars uit deze regio weten de weg naar het Van GoghHuis inmiddels te vinden.

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van Van Gogh AiR Zundert is van 18 december 2021 t/m 1 mei 2022 een grote overzichtstentoonstelling gehouden in Stedelijk Museum Breda.

Landkunst

Aan Landkunst op de Buisse Heide, het landgoed van Richard en Henriette Roland Holst, nemen kunstenaars en schrijvers deel. Het belang van de Buisse Heide als inspirerende locatie voor schrijvers en kunstenaars is nog niet eerder uitgediept. Via Landkunst wordt de aantrekkelijkheid van deze plek, maar ook de inspirerende werking die ervan uitgaat, verder uitgedragen.

Vanaf 2021 is een nieuw gastatelier in gebruik genomen op Landgoed De Moeren in het toekomstige Van Gogh Nationaal Park. Voor kunstenaars die hier werken vormt Van Goghs inspiratie door de natuur het uitgangspunt van residentie. Een nieuw initiatief is Van Gogh Open AIR, met kunst en natuurprojecten in de Van Gogh Tuin.

Documentatiecentrum

In het documentatiecentrum kunnen bezoekers terecht voor informatie over Van Gogh en Zundert. Er is een Van Gogh bibliotheek waar gratis gebruik van kan worden gemaakt. Zeldzame antiquarische boeken, archivalia en collectiestukken zijn onder toezicht te raadplegen. Ontsluiting van de collectie gebeurt niet alleen in situ, maar ook via professionele registratie. Voor de uitvoering hiervan heeft het Vincent van GoghHuis een documentalist en een registrator/collectieverzorger (op vrijwillige basis) in dienst. Tevens zijn er diverse kunsthistorici aan de instelling verbonden die onderzoek verrichten naar de collectie.

Wetenschappelijk onderzoek

Onderzoek wordt verricht naar Van Goghs Brabantse biografie, ook in verband van Van Gogh Brabant en Van Gogh Europe. In onderzoek en presentatie werkt het Van GoghHuis intensief samen met andere museale instellingen en wetenschappelijk instituten, zoals het Van Gogh Museum Amsterdam en (v.a. 2016) de Van Gogh curator van Het Noordbrabants Museum. Een bijzonder project dat in 2012 van start ging heet *Virtueel Zundert*. In samenwerking met het Regionaal Archief West-Brabant en de Game Academy Breda is aan de hand van historisch onderzoek en historisch beeldmateriaal uit diverse collecties de kern van het geboortedorp van Van Gogh anno tweede helft 19^e eeuw in 3d gereconstrueerd. Via internet en game toepassingen wordt dit project publiek gemaakt. De directeur-conservator houdt regelmatig lezingen over Van Gogh, bijvoorbeeld de Nottebohmlezing in de Vlaamse Erfgoed Bibliotheek.

Collectie

Het beleid van het Vincent van GoghHuis is gericht op behoud en beheer van het erfgoed van Van Gogh in relatie tot zijn geboortedorp Zundert, als onderdeel van zijn Brabantse biografie. Hoewel het Van GoghHuis hoofdzakelijk functioneert als kunstcentrum, met exposities van tijdelijke bruiklenen, is er wel degelijk sprake van een groeiende collectie, onder andere vanuit het AiR programma, en daarmee een museale taak van behoud en beheer. Het Van GoghHuis verzamelt, conserveert en ontsluit beeldende kunst en archivalia in relatie tot Van Gogh en Zundert. Hiertoe is de beheersstichting Kunstfonds Vincent van GoghHuis opgericht. Het Van GoghHuis is lid van de Nederlandse Museum Vereniging en sinds 1 maart 2013 opgenomen in het Nederlands Museumregister. De collectie wordt tentoongesteld in het Van GoghHuis en in bruikleen afgestaan aan derden. Conservering en ontsluiting behoren tot de kerntaken van het documentatiecentrum.

Collectiebeheer

Beheer & behoud van de collectie vindt plaats onder leiding van de directeur-conservator; en wordt uitgevoerd door een documentalist en registrator. Verder werkt in vaste dienst van het Van GoghHuis als assistent-conservator Eva Geene (kunsthistoricus, met master museologie).

Educatie

De permanente expositie in het Vincent van GoghHuis is uitermate geschikt voor families met kinderen en voor onderwijsbezoek. Hiertoe is een aparte kinder-audiotour samengesteld, educatieve programma's op verschillende niveaus (Vincent's Koffer) en een speurtocht. In de Van GoghKamer worden onderwijsgroepen voorbereid op het bezoek aan de tentoonstelling. Daar worden tevens workshops gehouden, zoals *'schilderen in de stijl van Van Gogh'*. Verder

worden onder andere scriptie- en spreekbeurtpakketten aangeboden. Bij iedere wisselexpositie wordt op maat een educatief programma aangeboden.

Publieksbereik

Het Vincent van GoghHuis richt zich op een breed publiek van kunst en cultuur geïnteresseerden en speciaal op Van Gogh geïnteresseerden. Daarnaast zijn er natuurlijk de toeristen, de bevolking van Zundert e.o., onderwijs en groepen. De doelgroepen worden specifieker naarmate ze - vanuit geografisch oogpunt – verder verwijderd zijn van Zundert. In de nabije omgeving is de doelgroep uitermate breed (bevolking van Zundert, onderwijs); landelijke doelgroepen zijn een gevarieerd in cultuur geïnteresseerd publiek, dagtoeristen en groepen (arrangementen); internationale doelgroep is met name de Van Goghtoerist. Het Vincent van GoghHuis trekt inmiddels veel aandacht op regionaal, landelijk en zelfs internationaal niveau. Uit metingen van Van Gogh Brabant (Visit Brabant) blijkt dat de bekendheid van het Van GoghHuis zowel binnen als buiten de provincie Noord-Brabant buitengewoon groot is. Lokale media besteden veel aandacht aan de activiteiten en regelmatig is er landelijke publiciteit. Ook buitenlandse televisieploegen bezoeken regelmatig het Van GoghHuis in Zundert.

Via de website www.vangoghuis.com wordt een breed publiek geïnformeerd. Ook via sociale media. Met digitale nieuwsbrieven wordt een vast relatiebestand geïnformeerd. Verder treedt Rabobank De Zuidelijke Baronie op als 'promoting partner'.

Aantal bezoekers

Het Vincent van GoghHuis trekt jaarlijks circa 10.000 betalende bezoekers in de hoofdvestiging. In de Van GoghGalerie tussen 2500-4000. Daarnaast zijn er naar schatting 10.000 deelnemers aan geleide Van Goghwandelingen en circa 5000 bezoekers aan Landkunst op de Buisse Heide. Het aandeel buitenlandse bezoekers is in vergelijking met andere musea/kunstcentra relatief hoog. Zundert is een 'bedevaartoord' voor Van Gogh liefhebbers uit verre landen (zoals Japan, China, Brazilië en Amerika).

Organisatie

Personeel

Ron Dirven, directeur-conservator
Eva Geene, curator Van Gogh AiR

Besturen

Het Vincent Van GoghHuis is een project van de *Stichting Van Gogh & Zundert*.

Stichting Van Gogh & Zundert (ANBI):

Bestuur: Johan Brosens (voorzitter), Pieter Oudkerk (secretaris), Lizan van Aert (penningmeester), Kees de Waard, Birgitte Birnie, Anton Valk

Aan het Van GoghHuis zijn drie stichtingen gelieerd:

- *Stichting Kunstfonds Vincent van GoghHuis* (ANBI):

Bestuur: Jack Roelands (voorzitter), Johan Brosens (secretaris), Monique Rombouts (penningmeester)

- *Stichting Vrienden van Van Gogh & Zundert* (ANBI)

Bestuur: Alexandra van Dongen (voorzitter), Pieter Oudkerk (secretaris), Jan Bruijns (penningmeester)

- *Stichting Huisvesting Vincent van GoghHuis* (ANBI)

Bestuur: Kees de Waard (voorzitter), Kees van den Buijs (secretaris), Frans Hennekam (penningmeester), Simon Spinder, Arie Roobol, Dinah Yoke Roobol-Begeer, Benjamin Arie Christiaan Roobol